

HET LAATSTE WOORD OP 13 MEI 2009 IN DE RECHTBANK TE ALMELO (GERARD SCHELLEKENS)

Voorzitter, dames en heren,

In Dagblad De Limburger van 31 december 2008 las ik het volgende citaat van burgemeester Gerd Leers:

“Woeker met je talent - in die Bijbelse opvatting herken ik mezelf. Natuurlijk wil ik ook succesvol zijn en geweldig gevonden worden. Maar steeds meer besef ik: het gaat niet om mij, maar wat ik doe met mijn talent om problemen op te lossen”.

In de eerste en de laatste zin kan ik me vinden, met dien verstande dat ik niet vind dat ik talenten heb, maar wel wil ik graag een bijdrage leveren aan het oplossen van problemen, zowel voor mijn naasten als voor anderen. Dat uiteraard zonder eigenbelang en ook zonder ervoor betaald te worden.

Dat brengt mij tot de vraag wat de inzet van het OM is? Het gaat er mij nu niet om wat er hier in Almelo goed of verkeerd is gegaan maar hoe we dergelijke problemen kunnen voorkomen.

Daar kunnen we ons naar mijn mening - en zeker ik als persoon - niet vanaf maken door te verwijzen naar de Wet toetsing levensbeëindiging. Want we weten allemaal dat die wet niet bedoeld is en ook niet bedoeld kán zijn om naastenliefde te verbieden.

In 1972 bijvoorbeeld hielp de arts Postma haar moeder met stervenshulp - uit naastenliefde - terwijl ze wist dat het argument naastenliefde in de regelgeving niet bestaat. Dat kan ook niet, omdat dat niet eenduidig gedefinieerd kan worden voor elke unieke mens. Maar de liefde dochter/moeder gaat ver voorbij welke regels dan ook.

Ik geef u daar enkele voorbeelden van:

1. In 1994 verzocht een ouder echtpaar mij te helpen om waardig afscheid te kunnen nemen van elkaar, alvorens de man aan kanker zou sterven. Noch de huisarts noch enige instantie wilde die hulp verlenen. Zij verscholen zich allemaal achter een wet van 1886 en gingen niet inhoudelijk in op zijn zeer invoelbare wens; invoelbaar voor zijn vrouw, dochter en voor mij. Ik liep daarom stad en land af om de gevraagde hulp te krijgen. Uiteindelijk vertelde ik dat echtpaar dat het ook mij niet gelukt was de gevraagde hulp professioneel te verlenen, zonder de kans dat zijn vrouw en dochter daarna vervolgd zouden worden. Mij restte toen niet anders dan deze mensen met grote tegenzin vertellen dat het in Nederland niet verboden is zich op te hangen, van een flat te springen of voor de trein te werpen. De oude man van 80 jaar zei toen: ik ben treinmachinist geweest en dát wil ik mijn vrouw en dochter, maar vooral de treinmachinisten niet aandoen. Ik vind dat ik toen faalde. Een paar jaar later vernam ik van de weduwe dat een arts haar man gelukkig toch heeft geholpen. Deze arts verschaftte hem de middelen en gaf op het overlijdensformulier een natuurlijke dood aan.
2. In 2005 werd mijn zus van 80 jaar dood aangetroffen op haar balkon. Zij was verpleegkundige. Navraag bij de politie leidde tot niets. Vervolgens bleek dat de arts had vermeld: overleden door onderkoeling. Technisch correct. Wat was echter het geval? Mijn zus wilde al veel langer op een waardige manier afscheid nemen, maar vond nergens gehoor voor hulp voor haar wens. Zij benaderde mij hiervoor ook niet, daar zij als geen ander bekend was met het feit dat een niet-arts in de problemen zou komen door haar die hulp te verlenen. Toen ik de politie vroeg om autopsie, werd dat afgewezen. Argument: de arts heeft toch de doodsoorzaak al aangegeven, dus u moet niet zeuren. Mijn zus heeft ongetwijfeld slaap-

middelen ingenomen en wist als verpleegkundige dat zij door de vrieskou zou overlijden. Ook toen vroeg ik me af waarom mijn zus niet in haar bed vredig mocht inslapen, na eerst afscheid van ons genomen te hebben?

3. In 2006 had ik met een arts een gesprek met een zoon en dochter en hun vader, die licht dementerend was en graag waardig afscheid wilde nemen. Na een uur met de huisarts en de dochter en de zoon gesproken te hebben, stelde de huisarts voor om over een paar maanden een volgende afspraak te maken. Toen de zoon vroeg “ziet u dan niet dat mijn vader dag in dag uit ondraaglijk lijdt?” was zijn antwoord dat vader dat wel zou vergeten door zijn dementie. De volgende dag verhing deze man zich.
4. Waar het toe kan leiden wanneer mensen zelf middelen gaan verzamelen is duidelijk geworden uit de documentaire ‘Voor ik het vergeet’. Menslievende en vakbekwame hulp is dus altijd geboden.

Een en ander maal heb ik geprobeerd hier aandacht voor te vragen bij artsen, SCEN-artsen, de KNMG, de politieke partijen, priesters, dominees enz.

De antwoorden zullen iedereen bekend kunnen zijn:

- de hulpvrager vraagt alleen maar om aandacht; denk toch ook eens aan je naasten;
- nee, dat kan ik niet doen want ik heb een eed afgelegd; de nieuwe versie van de eed/beloofte van Hippocrates luidt sinds september 2003: "Ik stel het belang van de patiënt voorop en eerbiedig zijn opvattingen." Helaas nog bij artsen te veel onbekend.
- nee, want naar mijn mening lijdt u niet ondraaglijk; er wordt slordig c.q. negatief omgegaan met de door de patiënt zelf geformuleerde stervenswens;
- ik wil wel kijken of ik iets voor u kan betekenen maar dan mag u niet meer zeggen dat u wilt sterven;
- nee, u bent nog niet uitbehandeld;
- ja dat zou ik wel willen, maar het mag niet van de SCEN-arts enz.

Het resultaat daarvan is dat mensen kiezen voor andere wegen of ze leggen zich erbij neer of gaan over tot gruwelijke methoden met grote risico's voor zichzelf en voor hun naasten. Dat gebeurt in de meeste gevallen, omdat hulpverleners vrees hebben voor het OM.

Die vrees lijkt mij alleen maar gegrond wanneer je niet eerst met het OM een en ander bespreekt. Daarom heb ik het overlijden aan het OM gemeld zoals ik dat altijd doe. Maar het lijkt wel of het OM zo'n gesprek niet aan mag gaan. Dat het OM of wellicht de minister opdracht heeft gegeven de kinderen van mevrouw De Jong een half uur na het overlijden van hun moeder in een politiecel onder te brengen betreurt ik zeer. Dát had ik nog nooit meegemaakt. Daarom hoop ik dat deze zitting ons in Nederland wat verder zal brengen, zodat het geven van naastenliefde op deze manier openlijk mogelijk wordt.

Een goede samenvatting van een interview van Huub Willens in Dagblad De Limburger van 27 december jl.: *De Catechismus en de Tien Geboden vormen een belangrijke leidraad in het leven van Huub Willens, voorzitter van de Ondernemingskamer van de Amsterdamse rechtbank. "Waarden zitten in je. Daar heb je geen boeken vol regeltjes voor nodig".* Zoals u begrijpt, spreekt mij dat zeer aan.

Daar naar mijn mening in deze casus aan alle voorwaarden van rechtvaardigheid, zorgvuldigheid en naastenliefde tussen moeder en kinderen is voldaan, zie ik uw uitspraak met vertrouwen tegemoet. En de wetmatigheid staat voor mij niet ter discussie.

Gerard Schellekens